

SAMENVATTING VAN WATERVOGELTELLINGEN IN MIDDEN-LIMBURG

door G. Peters

Inleiding

In december 1976 is een aantal mensen in Midden-Limburg gestart met maandelijks tellingen van het waterwild. Er werd geteld gedurende de periode december 1976 - april 1977. Als teldagen werden gekozen de zaterdagen die het dichtste bij de vijftiende van iedere maand lagen. Dit in navolging van de Vogelwerkgroep Grote Rivieren, die al een zevental jaren deze tellingen houdt in het hele rivierengebied van ons land. Gelijktijdig werd in Zuid-Limburg (Eijsden en Itteren) gestart met deze tellingen. De resultaten uit dit gebied zijn niet in dit verslag verwerkt.

Telmethode

De telmethode bestond hieruit, dat het gebied langs de Maas werd onderverdeeld in trajekten. Om onze tellingen te vergelijken met de tellingen die de VWG Grote Rivieren in het verleden hield, werd hun trajectindeling aangehouden.

Voor ons van belang zijn de volgende trajekten:

- 6: Ohé en Laak tot de brug bij Wessem
- 7: Brug bij Wessem tot de brug bij Roermond
- 8: Brug bij Roermond tot Beesel/Neer.

Op traject 8 is alleen het gebied bij Rijkelt niet geteld.

Resultaten

Bij de gegeven cijfers dienen we nog op te merken dat we niet moeten denken dat dit precieze aantallen zijn. De cijfers geven echter wel een redelijk beeld van de bevolking van de verschillende grindgaten.

In tabel 1 is voor de tellingen van 15 januari 1977 aangegeven hoe de verspreiding over de drie trajekten is. Opvallend zijn de grote aantallen Wilde eenden en Tafeleenden. Deze zaten zelfs voor het grootste deel op één plas.

In tabel 2 zijn de totalen van iedere telling gegeven.

In tabel 3 zijn weergegeven de totalen voor Midden-Limburg, met ernaast de totalen voor het hele rivierengebied. In de derde kolom is de verhouding van deze twee getallen uitgedrukt in een percentage, weergegeven.

Opvalt dat het percentage Wilde eenden, Winterta-

Watervogels op het grindgat te Eijsden

foto: van Nieuwenhoven

lingen en Tafeleenden vrij hoog is.

Uit gegevens van de VWG Grote Rivieren blijkt dat deze vogels zich steeds meer naar Limburg verplaatsen:

Dit komt ongetwijfeld door de grote wateroppervlaktes van de grindgaten. Maar of deze vogels hier thuishoren.....?

We mogen ons echter niet blind staren op deze hoge percentages, daarom zijn in de laatste kolom van tabel 3 de aantallen gegeven voor de vogels die in het IJsselmeer aangetroffen kunnen worden op een doorsnee januaridag. Over vergelijkingsmateriaal uit de Waddenzee en het Deltagebied beschik ik niet. Indien iemand over deze gegevens beschikt, zou ik dit graag vernemen. Dit geldt ook voor aanvullende gegevens op deze tellingen.

Datum 15-1-1977

Trajekt:	6	7	8	Totaal
FUUT			9	9
DODAARS			1	1
BLAUWE REIGER	17	?	9	26
WILDE EEND	700	7200	1759	9659
WINTERTALING	43	120	257	420
KRAKEEND				
SMIENT				
PIJLSTAART		6	12	18
SLOBEEND			7	7
KUIFEEND		500	7	507
TAFELEEND		2100	1	2101
BRILDUIKER			3	3
EIDEREEND		24		24
BERGEEND			3	3
KOLGANS				
RIETGANS	7			7
KNOBBELZWAAN	1	5	2	8
WILDE ZWAAN				
KLEINE ZWAAN		6	45	51
WATERHOEN	35	10	49	94
MEERKOET	800	900	1275	2975
ZILVERMEEUW	2	?	65	67
STORMMEEUW	95	?	16	111
KOKMEEUW	540	500	409	1449

Tabel 1: De verspreiding van watervogels in Midden-Limburg op 15-1-1977

Maand	Dec.	Jan.	Feb.	Mrt.	Apr.
FUUT	24	9	10	31	37
DODAARS	8	1	12	4	
BLAUWE REIGER	29	26	48	30	9
WILDE EEND	2990	9659	5637	1287	77
WINTERTALING	82	420	49	471	120
KRAKEEND				4	5
SMIENT	6			62	
PIJLSTAART	4	18	4	14	3
SLOBEEND	2	7	1	4	19
KUIFEEND	320	507	48	59	15
TAFELEEND	522	2101	238	126	23
BRILDUIKER	7	3		1	
EIDEREEND		24	8	4	9
BERGEEND	3	3		8	8
KOLGANS	15	7			
RIETGANS	3				
KNOBBELZWAAN	6	8	5	12	7
WILDE ZWAAN			2	11	
KLEINE ZWAAN	5	51			
WATERHOEN	116	94	103	41	8
MEERKOET	2355	2975	3782	1993	46
ZILVERMEEUW	52	67	70	23	21
STORMMEEUW	64	111	130	55	69
KOKMEEUW	520	1449	1732	886	312

Tabel 2: Totalen van de tellingen in Limburg

	Midden-Limburg	Rivieren-gebied	Percentage	IJsselmeer
FUUT	9	804	1	
BLAUWEREIGER	30	201	15	
WILDE EEND	9659	27764	35	25000
WINTERTALING	420	1390	30	2000
PIJLSTAART	18	179	10	100
SLOBEEND	7	43	16	400
KUIFEEND	507	5437	9	50000
TAFELEEND	2101	8599	24	20000
BRILDUIKER	3	34	8	3000
MEERKOET	2975	59413	5	20000

Tabel 3: Verspreiding van enkele soorten watervogels binnen Nederland.

	3-1-'70	17-1-'76	15-1-'77
WILDE EEND	10	18	35
WINTERTALING		11	30
KUIFEEND	0.5	3	9
TAFELEEND	5	1	24

Tabel 4: Watervogels op Limburgse rivieren: uitgedrukt in percentages van de totalen vermeld door VWG Grote Rivieren

Verdere tellingen

Uit de huidige tellingen hopen we een beter beeld van de verspreiding van de watervogels te krijgen en bovendien iets te weten te komen over de verschuivingen binnen het gebied.

Tot slot zou ik nog een oproep tot medewerking willen plaatsen: beschikt er iemand over voldoende tijd en interesse om langs de Maas van Borgharen tot Ohé en Laak (of een gedeelte ervan) te willen tellen. Er wordt geteld op de zaterdagen die het dichtste bij het midden van de maand liggen (tot april). Mocht er iemand mee willen werken, neem dan contact om met Gerard Peters, Magdalenastraat 1, Ohé en Laak.

Telefonisch bereikbaar in het weekend: 04755 - 639.

DE NATUUR OP DE HOGE FRONTEN TE MAASTRICHT

Met toestemming van het bestuur plaatsen wij een bijdrage van mevrouw C.C.M. Coolsma, verschenen in het jaarboek 1976 van de Stichting Menno van Coehoorn.

Men zal zich herinneren dat wij in ons jaarboek 1974 (blz. 41, foto's 12 en 13) blijk gaven van onze spijt over hetgeen in dat jaar te Maastricht was geschied met de Hoge Fronten. Toen deed men een waardevol natuurrein geweld aan met bulldozers, terwille van een restauratie die nog steeds niet is aangevangen wegens geldgebrek. Veel werd teniet gedaan en de hoogst zeldzame muurhagedis „*Lacerta muralis*” werd deerlijk in zijn voortbestaan bedreigd.

Heeft zich dit terrein na drie jaar enigszins kunnen herstellen? Dit was onze vraag die wij op advies van onze correspondent, de heer L.J. Morreau, voorleg-

den aan de *Werkgroep Bossche Fronten*, die in maart 1975 was opgericht en waarin vertegenwoordigd het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN), De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie en de Nederlandse Vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde „*Lacerta*”.

Wij spraken met de (inmiddels als zodanig afgetreden) voorzitter, mevrouw Cath. C. M. Coolsma en de secretaris, de heer E.F. Elzenga, die ons toezegden daarover voor dit jaarboek een bijdrage te leveren.

„Wist U dat de „Werken” van Maastricht een zeer waardevol natuurrein herbergen? Waar vindt men nog zoveel bloeiende wilde planten in een stad? Waar vindt men zelfs nog zoiets buiten? Op een oppervlak van 270 bij 600 m, gedeeltelijk hoog gelegden (op de muren) gedeeltelijk $\pm$ 6 meter lager (droge grachten) bevinden zich bosschages, begroeide muren, grachten en dito open veldjes. Voor een natuurliefhebber om van te watertanden. In de maanden juni/juli zijn de vestingwerken op z'n mooist. De lentebloemen: Maarts viooltje (zeldzaam), een enkele Slanke sleutelbloem (beschermd), Speenkruid, zijn dan al verdwenen. Nú bloeien de meeste bloemen van de door ons waargenomen 148 soorten kruidachtige planten! De verschillende veldjes op de muren zijn in die tijd gekleurd door allerlei tinten, soms overwegend wit door de Knolsteenbreek, of blauw door de Knautia (Beemdkroon), of anders - blauw van de Ereprijs, dan weer rood-paars van het Knoopkruid, alles vermengd met veel geel.

Ik zal U niet vermoeien met alle soorten op te noemen, ze staan elkaar te verdringen! En dat ondanks, of liever doordat hier sedert vele generaties de jeugd speelt, er bloemen plukt en vuurtje stookt; mensen hun hond laten dollen en hem grondig borstelen - gezien de vlokken hondehaar. Men spreidt jas of deken uit en gaat midden op en tussen de bloemen zitten. Dat kan hier allemaal.